

Valtuustoaloite Lapsiperheiden kasvuympäristön turvaaminen nyt ja tulevaisuudessa

Kunnanvaltuusto 16.09.2024 § 67

Perussuomalaisten valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 16.9.2024:

”Suomessa ja Mäntsälässä kärsitään alhaisesta syntyvyydestä. Tähän varmasti on monia selittäviä tekijöitä ja kaikkia me emme varmasti pysty ratkaisemaan. Suomessakin vahvistuneen identiteettipolitiikan rummuttamisen vaikutukset alhaiseen syntyvyyteen on kuitenkin selvästi nähtävissä ja ennakoitavissa. Lapsia syntyy vähemmän kuin 1800-luvun nälkävuosina.

Me perussuomalaisten valtuustoryhmä ja allekirjoittaneet esitämme, että Mäntsälän kunnan on turvattava lapsiperheiden kasvuympäristö nyt ja tulevaisuudessa. Näemme, että yksi selkeä parannus lapsiperheiden kasvuympäristölle on saavutettavissa sillä, että pidetään koulut vapaina identiteettipolitiikalta.

Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelmassa todetaan:

” Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä. Oppiessaan oppilas rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla hän luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin. Oppimisesta syrjäytyminen merkitsee sivistyksellisten oikeuksien toteutumatta jäämistä ja on uhka terveille kasvuille ja kehitykselle. Perusopetus luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista.”

Oppilaan opetussuunnitelman mukainen oikeus hyvään opetukseen vaarantuu merkittävästi, jos opetuksen järjestäjä tuo luokkaan identiteettipoliittisen äänitorven, vaikkapa SETA:n, julistamaan omia arvojaan totuuksina ilman kriittistä arviointia. Seta on nimetty kouluvierailija Mäntsälän kunnan koulutuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa. SETA:n ohjelmajulistuksesta:

” Kouluissa ja nuorisotoimessa tarvitaan konkreettisia toimia esimerkiksi turvallisten tilojen luomiseksi. Yhdenvertaisessa kunnassa päiväkotiin on mukava tulla. Satukirjassa prinssi voi löytää myös prinsin. Niin prinsessapukuja rakastava poika kuin muutkin lapset saavat valita, ovatko keijuja vai menninkäisiä kevätjuhlassa.”

on kuitenkin selkeästi nähtävissä, että SETA:n päämäärät eivät ole omiaan luomaan turvallista kasvuympäristöä lapsiperheille Mäntsälässä nyt tai tulevaisuudessa. Prinssiparit eivät saa lapsia.

Esitämme, että SETA:n edustajia ei tuoda Mäntsälän kouluihin ja päiväkoteihin jakamaan identiteettipoliittista agendaansa kritiikittä ihmiskäsitystään ja maailmankuvaansa vasta rakentaville nuorille.

PS:n valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet:”

Päätös

Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Aloite

Kunnanhallitus 23.09.2024 § 171

Esittelijä	Kunnanjohtaja Laurila Hannu
Päätösehdotus	Kunnanhallitus lähettää aloitteen sivistys- ja hyvinvointipalveluille valmisteltavaksi.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Sivistyslautakunta 26.11.2024
682/12.00.02/2024

Perussuomalaisten valtuustoryhmä ja aloitteen allekirjoittaneet esittävät, että Mäntsälän kunnan on turvattava lapsiperheiden kasvuympäristö nyt ja tulevaisuudessa. Aloitteessa todetaan myös, että yksi selkeä parannus lapsiperheiden kasvuympäristölle on saavutettavissa sillä, että pidetään koulut vapaina identiteettipoliitikalta. Aloitteessa kerrotaan, että oppilaan opetussuunnitelman mukainen oikeus hyvään opetukseen vaarantuu merkittävästi, jos opetuksen järjestäjä tuo luokkaan identiteettipoliittisen äänitorven, vaikkapa SETA:n, julistamaan omia arvojaan totuuksina ilman kriittistä arviointia. Aloitteessa perussuomalaisten valtuustoryhmä ja allekirjoittaneet esittävät, että SETA:n edustajia ei tuoda Mäntsälän kouluihin ja päiväkoteihin vierailuille.

Sivistyslautakunta hyväksyi 18.06.2024 § 57 koulutuksen järjestäjän tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman, joka edellytetään hyväksyttäväksi kolmen vuoden välein. Tähän suunnitelmaan sisältyy liite 1. Koulun toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman pohja. Koulukohtaisessa suunnitelmassa noudatetaan koulutuksen järjestäjän hyväksymää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Suunnitelmassa on mainittu kouluvierailujen mahdollisuuksia ja nostettu esille useita järjestöjä ja yhtenä niistä mainitaan SETA Ry. Suunnitelmassa ei velvoiteta kouluja erityisesti järjestämään suunnitelmassa mainittujen järjestöjen vierailuja kouluihin.

Aloitteessa otetaan kantaa myös Suomessa tapahtuneeseen syntyvyyden laskuun. Vastauksessa syntyvyyden laskun ja identiteettipoliitikan välillä nähdään olevan selvä yhteys.

Petteri Orpon hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi tehdä väestöpoliittinen ohjelma. Väestöpoliittisen työryhmän tueksi sosiaali- ja terveysministeriö teetti selvityksen, joka kartoittaa syntyvyyteen vaikuttavia tekijöitä ja ehdottaa tavoitteita ja toimenpiteitä syntyvyyden lyhyen ja pitkän aikavälin kohentamiseksi. Selvitys julkaistiin 10.10.2024 ja sen teki Anna Rotkirch: 20 ehdotusta lapsitoiveiden tukemiseksi. Selvitys syntyvyyden laskusta Suomessa (Valtioneuvoston julkaisu 2024:46).

Valtioneuvoston julkaisun johdannossa on kuvaus syntyvyyden kehityksestä maailman laajuisesti:

”Syntyvyys laskee lähes kaikkialla maailmassa ennakoitua nopeammin. Suomessa syntyvyyden lasku on ollut Euroopan dramaattisin. Vuosien 2000–2010 aikana Suomeen syntyi vuosittain keskimäärin 58 000 lasta. Vuonna 2011 kokonaishedelmällisyys oli 1,87 ja luku oli tämän vuosisadan korkein. Siitä alkoi pitkä syntyvyyden alamäki. Vuonna 2023 Suomeen syntyi vain noin 43 400 lasta ja kokonaishedelmällisyys oli 1,26, mikä on alhaisin ikinä tilastoitu luku.

Pitkään uskottiin, että perhepolitiikan kehittyessä ja tasa-arvon edistyessä syntyvyys palautuisi noin kahden lapsen paikkeille. Suomea ja muita Pohjoismaita pidettiin esimerkillisinä edelläkävijämaina, joiden vanhempainvapaat, varhaiskasvatus ja muut perhe-etuudet mahdollistivat niin äitien työssäkäynnin kuin kohtuullisen korkean syntyvyyden. Näin ei ole enää. Päinvastoin muidenkin Pohjoismaiden syntyvyys on laskenut roimasti viime aikoina.”

Selvityksessä on käyty läpi myös syntyvyyteen liittyviä trendejä ja kuinka ne vaikuttavat syntyvyyteen. Yhteenveto syntyvyyteen vaikuttavista trendeistä on seuraava:

- Suomen kokonaishedelmällisyys oli vuonna 2023 1,26, ja maahan syntyi 43 383 lasta. Suomen syntyvyys on Pohjoismaiden alhaisin ja suomalaisten synnyttäjien keski-ikä on Pohjoismaiden korkein.
- Suomen syntyvyys on laskenut ennen kaikkea siksi, että esikoisia syntyy vähemmän. Lapsettomien osuus on nopeassa kasvussa. Korkeasti koulutetut naiset ja miehet jäävät harvemmin lapsettomiksi verrattuna muihin koulutusryhmiin.
- Alueelliset erot syntyvyydessä ovat merkittäviä. Kuntalaisten välinen yhteydenpito ja sosiaalinen tuki ovat yhteydessä korkeampaan syntyvyyteen.
- Maahanmuuttajien syntyvyys nostaa kokonaishedelmällisyyttä hieman. Ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten kokonaishedelmällisyysluku oli vuonna 2023 1,45, kun koko väestön hedelmällisyys oli 1,26. Useissa maahanmuuttajaryhmissä ja etenkin toisen sukupolven maahanmuuttajilla syntyvyys on kuitenkin alhaista ja lapsettomuus yleistä.
- Hedelmöityshoitoja annetaan Suomessa vähemmän kuin muissa Pohjoismaissa. Ilman hedelmöityshoitoja Suomen syntyvyys olisi ollut vuonna 2023 alle 1,20 nykyisen 1,26 sijasta.

Sivistyslautakunnan hyväksymässä Koulutuksen järjestäjän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu Tasa-arvolakiin ja Yhdenvertaisuuslakiin ja Opetushallituksen ohjeistukseen. Suunnitelman johdannossa kerrotaan työn lähtökohdat kouluissa:

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetus kartuttaa inhimillistä ja sosiaalista pääomaa. Inhimillinen pääoma koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä. Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoisuutta sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti kaikkia oppilaita eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsaa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.

Tasa-arvolain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelmassa kuvataan tasa-arvotilannetta, tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi sekä arvio aiempien toimenpiteiden toteutumisesta. Syrjintäperusteena tasa-arvolaissa ovat sukupuoli, sukupuolen ilmaisu ja sukupuoli-identiteetti.

Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että kouluilla ja oppilaitoksilla on oltava suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Syrjinnän perusteena lain mukaan on ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen tai muu henkilöön liittyvä syy. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Mäntsälän sivistyslautakunta on linjannut koulutuksen järjestäjän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittämisestä lukuvuonna 2023-2024 sekä siitä, että koulutuksen järjestäjän suunnitelma ohjaa oppilaitoskohtaisen suunnitelman tekoa (31.1.2023 § 10). Laki- ja lautakuntavelvoitteiden mukaisesti Mäntsälässä jokainen oppilaitos tekee tämän yhteisen suunnitelman ohjaamana koulukohtaisen toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Koulun toiminnallinen suunnitelma tehdään yhteiseen pohjaan lukuvuosisuunnitelman liitteeksi sivistyslautakunnan linjauksen mukaisesti kiinnittäen erityistä huomiota lukuvuosittain toteutettavaan mahdollisimman konkreettisiin oppilaitoksessa toteutettuun kartoitukseen ja tarpeisiin pohjautuviin käytännön toimiin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi (31.1.2023 § 10). Mäntsälän kunnassa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on yhteinen kokonaisuus, joka koostuu koulutuksen järjestäjän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta sekä koulukohtaisesta toiminnallisesta suunnitelmasta.

Vastaava tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on myös varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Molempien suunnitelmien lähtökohtana ovat siis valtion toimintaa ohjaavat suunnitelmat, kuten esimerkiksi Esiopetusuunnitelma ja Perusopetuksen opetussuunnitelma sekä edellä mainitut erityislait. Toimintaa ohjaavat valtakunnalliset suunnitelmat ovat normeja ja niiden mukaisesti koulutuksen järjestäjät laativat omat tarvittavat täydentävät ja tarkentavat suunnitelmansa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmilla on positiivinen lähtökohta ja niillä pyritään edistämään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista niin yksilöiden kuin ryhmien keskuudessa. Koulujen toiminnassa ei ole poliittisia lähtökohtia, mutta koulut eivät elä yhteiskunnan ulkopuolella ja siellä näkyvät myös yhteiskunnassa olevat ilmiöt ja asiat.

Identiteettipolitiikan käsite on syntynyt Yhdysvalloissa 1960-luvulla ja se on saanut historian kuluessa erilaisia merkityksiä. Mitään yhteistä määritelmää identiteettipolitiikalle on vaikea koota eri lähteistä. Identiteettipolitiikan lähtökohtia olivat vähemmistöryhmien oman toiminnan kautta esille nouseminen ja siihen liittyvän teoreettisen kehityksen luominen, joka perustui tiettyjen sosiaalisten ryhmien jäsenten yhteisiin kokemuksiin epäoikeudenmukaisuudesta. Identiteettipoliittiset ryhmät järjestäytyivät niin, että niiden lähtökohtina eivät ole olleet perinteiset uskomusjärjestelmät, poliittiset ideologiat tai johonkin puoluekantaan kiinnittyminen.

Nykyisin identiteettipoliittinen keskustelu on laajentunut ja se haastaa perinteistä politiikan rakennetta ja politiikan tekemisen tapaa. Identiteettipoliittinen keskustelu perustuu nykyään yleensä tietyyn identiteettiin, kuten etniseen alkuperään, rotuun, kansallisuuteen, uskontoon, kirkkokuntaan, sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, sosiaaliseen taustaan, yhteiskuntaluokkaan jne. Yhteiskunnallisessa keskustelussa identiteettipoliittikka näkyy esimerkiksi siinä, että perinteinen oikeisto-vasemmisto jaottelu ei määrittele poliittista keskustelua vaan keskustelussa korostuvat tietyt ilmiöt ja identiteettiin sekä ryhmään samaistumiseen liittyvät lähtökohdat sekä poliittisten ryhmien määrittäminen entistä enemmän identiteetin ympärille sekä tietyn ryhmän subjektiiviseen kokemukseen perutuvan tavoitteiden määrittelyyn. Tätä keskustelua on kansainvälisesti käyty laajasti ja se ulottuu kaikkeen yhteiskunnalliseen toimintaan, kun tahdotaan määrittää ryhmien samaistumisen kohteisiin ja identiteettiin liittyviä tavoitteita ja missä niiden tulee näkyä. Koulut ja päiväkodit ovat myös yhteiskunnallista toimintaa, ja ne ovat niin valtiovallan kuin paikallisen päätöksenteon ohjauksessa, joten identiteettipoliittinen keskustelu koskettaa myös entistä enemmän niitä.

Perussuomalaisten ja muiden allekirjoittaneiden valtuustoaloitteessa mainittu SETA Ry:n päiväkotij- ja kouluvierailujen kieltämiselle ei ole sellaisia perusteita, joita aloitteessa mainitaan. Päiväkodit ja koulut noudattavat vierailijoita valitessaan valtakunnallisten suunnitelmien ohjeistuksia ja sivistyslautakunnan antamia linjauksia. Vierailijoita kutsuttaessa vierailun sisällön määrittävät päiväkotien ja koulujen henkilökunta ja vierailuiden aihepiirit sovitaan aina etukäteen.

Valmistelija	Sivistysjohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo(@)mantsala.fi
Esittelijä	Sivistysjohtaja Ahvo Timo
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta hyväksyy perussuomalaisten ja muiden allekirjoittaneiden Lapsiperheiden kasvuympäristön turvaaminen nyt ja tulevaisuudessa -valtuustoaloitteen vastauksen ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Liite 1. Valtuustoaloite Lapsiperheiden kasvuympäristön turvaaminen nyt ja tulevaisuudessa